

LO-SAF-uppgörelsen påskyndar och påverkar den offentliga sektorn

Avtalsrörelsen på den offentliga sektorn har kommit in i ett nytt skede på grund av uppgörelsen mellan LO och SAF. Den senare kommer att både påskynda och påverka uppgörelsen på den statliga och kommunala sidan. Det framhåller LR:s förhandlingschef Sven Kinnander vid ett samtal med Skolvärlden på måndagen.

– Uppgörelsen på Blasieholmen kom mycket snabbt, kanske snabbare än väntat, säger Sven Kinnander. Den innebär ju ett ettårsavtal och en ram

på drygt 13 procent. Förutom det generella tillägget som beräknats till 3,3 procent kommer en löneglidning och en kompensation, en s k förtjänstutvecklingsgaranti, för dem som inte får löneglidningen. Det gör att det generella tillägget i realiteten uppgår till ca 6 procent. Sedan tillkommer arbetsgivarnas ökade kostnader för bland annat folkpensionen samt arbetslöshets- och sjukförsäkringar. Låglönepåslaget ligger i storleksordningen 1,4 procent.

– Ser man på hur denna uppgörelse kan komma att på-

verka den offentliga sektorn kan man för det första konstatera att det framgår allt klarare att även vi får ett ettårsavtal. Det generella tillägget blev ju relativt stort och det måste också påverka tilläggets storlek på den offentliga sektorn. Här finns inte lika stora avräkningsposter för arbetsgivaravgifter som på den privata sektorn – därför bör här finnas utrymme för större påslag. Totalramen kommer sannolikt också att påverkas av LO-SAF-överenskommelsen.

– Läget just nu är att alla

väntar på ett bud från arbetsgivaren/staten. Budet kan komma redan denna vecka, menar Sven Kinnander. På den kommunala sidan, där arbetsgivaren fått se sitt första bud avvisat, avvaktar man det statliga utspellet, för att se vilken typ av uppgörelse som föreslås. De offentliga arbetsgivarna överlägger dock i dag inom den s k OASEN (de offentliga arbetsgivarnas samarbetsorgan) och det kan också tänkas att de gör ett samtidigt utspel.

– Möjligen överväger de just

nu någon ny form av löneplansrevision som blir mindre kostsam än de av TCO-S och SF föreslagna T- och F-löneplanerna. Men det kan också komma att bli en mer konventionell uppgörelse, säger Sven Kinnander.

– Oavsett vilken typ av uppgörelse som blir aktuell så är LR:s målsättning ett ordentligt köpkraftsskydd för alla medlemmar. Vi håller också fast vid vårt krav på lönegradsförbättringar för våra adjunkter och lektorer, slutar Sven Kinnander.

"Helkommunal skola försämring för lärarna"

Det blev en chock för alla lärare i landet när de i tidningarna nyligen kunde läsa att SSK-utredningen (om skola, stat och kommun) bestämt sig för att inrikta sitt arbete på en helkommunal skola, heter det i ledaren i detta nr av SV på sid 3.

– En helkommunalisering av lärarkåren är synonymt med en radikal försämring av den enskilde lärarens ställning som arbetstagare och en försvagning av grunden för hans lärarfunktion, heter det vidare i ledaren som också slår fast:

– Landets lärare och deras fackorganisationer kan

inte stillatigande finna sig i att arbetsgiversidan bereder marken för förändringar som är oacceptabla. Om regeringen vill ha en lärarkår som även i fortsättningen är beredd att i samarbetets anda fullgöra sitt arbete, måste den utan dröjsmål se till att SSK-utredningens verksamhet förs in på en annan och konstruktivare inriktning. Annars står svenskt skolväsen inför motsättningar av en storleksordning som det hittills varit besparat.

Läraryrket är eniga om att vidta alla de åtgärder som läget kräver, säger det i ledaren.

LR-funktionärer diskuterar SIA

En rad förtroendemän och funktionärer inom LR har varit samlade till en konferens i Stockholm om SIA (utredningen om skolans inre arbete). Avsikten med konferensen var att i

en något större krets av LR-män pejla inställningen till de uppslag som hittills ventilerats inom SIA. I LR-konferensen deltog lokalombud vid vissa skolor med SIA-försök, distrikts-

ordförande samt ledamöter i förbundets grundskolenämnd, gymnasienämnd och utbildningsnämnd. LR:s ordförande P O Anveden, fick del av många synpunkter från fältet.

Stormvarning

□□ Det börjar blåsa hårt kring skolan och dess styresmän.

Det var inte länge sedan läns skolnämndutredningen publicerade sitt betänkande om bl a lärartillsättning. Innehållet i detta betänkande föranledde företrädare för LR, SFL och SL att gemensamt ta ett allvarligt samtal med den nya utbildningsministern och varna för en konfrontationspolitik i lärartillsättningsfrågan. Förbunden avvísade kategoriskt kommunal tillsättning av ordinarie lärare och att utrymme skulle ges för godtycke vid urvalet av sökande.

Reaktionerna från enskilda medlemmar till förbundsledningen visar hur allvarligt man ser på utredningens förslag och vad som kan följa av det. På LR:s ordinarie deputerademöte i vår kommer lärartillsättningsfrågan upp till behandling.

Strävandena i vissa kretsar att manipulera tillsättningssystemet har börjat driva fram en allvarlig schism mellan landets lärare och deras arbetsgivare.

Man kan tycka att denna situation är bekymmersam nog. Men det förefaller inte finnas någon gräns för hur långt vår motpart anser sig kunna gå.

Det blev en chock för alla lärare i

landet, när de i tidningarna kunde läsa att den s k SSK-utredningen bestämt sig för att inrikta sitt arbete på något som kortfattat kan kallas en helkommunal skola – en skola som i det mesta kastat loss från den statliga styrningen bl a i fråga om lärarnas vitala anställningsförhållanden.

Följderna för lärarna av en helkommunal anställning skulle bli utomordentligt allvarliga. Några exempel.

Ordinarie tjänster skulle försvinna. Alla lärare skulle bli uppsägningsbara. De skulle närmast vara att jämställa med icke-ordinarie lärare i det statsreglerade tjänstesystemet.

Avlöningsförmånerna skulle inte längre vara fastlagda i bl a AST. I stället skulle komma att gälla avlöningsbestämmelser för helkommunala tjänstemän. Förhandlingsmotpart blir inte längre staten och statens avtalsverk utan kommunförbunden och deras förhandlingsorganisation.

Statliga regler om tjänsters inrättande upphör. Frågan om tillsättningsmyndighet kommer i ett nytt läge. Likaså reglerna om behörighet och befordringsgrunder samt meritvärdering. De kommunala

myndigheternas intresse att man övrera friare på detta område kommer inte att stöta mot de skrankor som de statliga bestämmelserna nu sätter upp.

Även möjligheterna att anföras k förvaltningsbesvär kommer att beröras. För lärarkåren ter det sig naturligt och självklart att i ett rättsamhälle kunna få ett myndighetsbeslut, som man anser vara felaktigt, omprövat i sak av högre myndighet och – vid bifall – ersatt av ett korrekt beslut. Vid helkommunal anställning bortfaller i princip denna möjlighet. Vad som står till buds är besvär enligt kommunallagen. En sådan besvärmöjlighet saknar som bekant praktisk betydelse. Denna bild ändras inte av det förhållandet att i vissa kommuner finns s k besvärsnämnder, som tar upp klagomål i tillsättningsärenden.

Ma o. Helkommunalisering av lärarkåren är synonymt med en radikal försämring av den enskilde lärarens ställning som arbetstagare och en försvagning av grunden för hans lärarfunktion.

SSK-utredningen är en politiskt sammansatt utredning. Den är politiskt fjärrstyrd. Siktet är inställt på ökat kommunalt inflytande över skolan och dess viktigaste perso-

nalgrupp – lärarna. Regeringen kan inte springa ifrån sitt ansvar för vad som händer i utredningen. Landets lärare och deras fackorganisationer kan inte stillatigande finna sig i att arbetsgivarsidan bereder marken för förändringar, som är oacceptabla.

Om regeringen vill ha en lärarkår, som även i fortsättningen är beredd att i samarbetets anda fullgöra sitt arbete, måste den utan dröjsmål se till att SSK-utredningens verksamhet ges en annan och konstruktivare inriktning. Annars står svenskt skolväsen inför motsättningar av en storleksordning som det hittills varit besparat.

Lärarnas riksförbund, Svenska facklärarförbundet och Sveriges lärarförbund är eniga om att gemensamt möta den situation som föreligger och att vidta alla de åtgärder som läget kräver. ■

Den kritik

som riktas mot alltför stora klasser och skolor som för med sig anonymitet och otrivsel för lärare och elever är ofastast överdriven. Den åsikten uttalar den nyvalde ordföranden i skolstyrelsen i Norrköping i en intervju i Norrköpings Tidningar. Och det skulle bli väldigt dyrt att minska ner antalet elever per klass. Det är bättre att stimulera grupparbete inom klassen, säger han vidare. Han tycker dessutom att kontakten mellan politikerna och lärarna kunde vara bättre. Han skall för sin del försöka hinna besöka alla rektorsområden och sammanträffa med rektorerna.

Påpassligt nog har den facklige förtroendemannen för lärarna i Norrköping, adjunkt Arne Borgstedt, tillsammans med ett par kollegor reagerat starkt mot skolstyrelseordförandens deklarationer i Norrköpings Tidningar. De betonar i en replik att talet om att det blir dyrt med lägre elevantal är ett kortsiktigt argument. Det blir ju också dyrt att senare ta hand om dem som kanske kommer på sned redan under skoltiden därför att resurserna inte medger det individuella stöd som behövs.

De säger vidare i sitt svar:

”Vi ställer oss avvisande till skolstyrelseordförandens tanke att 'grupparbete är den viktigaste arbetsformen i skolan'. Hans motivering är att elever-

na i små grupper lär sig ta hänsyn till och hjälpa varandra. Vi anser att grupparbete är en arbetsform bland många andra som inte saknar olägenheter. Bl a är sammanläggningen av grupperna oerhört känslig. För mycket grupparbete tröttnar också ut både elever och lärare. Den nuvarande tendensen är nog att grupparbetena minskar i betydelse.”

Lärarna slår också fast att i fråga om kontakten skolstyrelse-skola vore det önskvärt att skolstyrelsens representanter visade större intresse för t ex samarbetsnämndernas arbete. På vissa skolor har skolstyrelsens representanter sällan visat sig på samarbetsnämndens sammanträden. Och när skolstyrelseordföranden ger sig ut på fältet bör han inte försumma att träffa även lärare och elever, hävdar adjunkt Borgstedt och hans kollegor.

Man får hoppas att skolstyrelseordföranden lägger lärarnas råd på minnet. ■

Mest

positiva besked ger oväntat nog den utredning om studieavbrotten i gymnasieskolan som mot slutet av förra året genom SIA publicerades i en rapport, (se SV 35/36 73) fastslår *Vestmanlands Läns Tidning* och framhåller bl a:

”Det kan inte anses som ett dåligt resultat, när 70-75 procent av eleverna i en årskull – undersökningen har gjorts i

Örebro och ingår i projektet 'skolans inre arbete', SIA – säger sig trivas i skolan. I de procenten ingår de elever som avbrutit skolgången i förtid. Ungefär samma procent upplever sin utbildning som viktig för framtiden, även om en del kan tänka sig utbildning i annan form.

Både trivseln och målinriktningen har ofta betraktats som undermåliga bland många av dagens elever. Åtskilliga har ansetts finna undervisningen meningslös och framtidsutsiktterna dåliga, och detta skulle ha skapat både vantrivsel i själva skolan och bristande engagemang för läsningen och inlärandet. Så är det tydligen inte alls bland det övervägande flertalet. Utredningens besked måste ses som ett gott tecken.

Till det gynnsamma hör också, att värderingen av lärarna är 'överraskande positiv'. Naturligtvis förekommer det i en del skolor sådant, som inte gör skäl för annat namn än 'lärarmobbning', och visst kan elever ibland uttala sig tämligen fördömande om sina lärare. Men i det avseendet är nog tiderna sig tämligen lika. De gamla skolfuxarna fick på ryggen höra en del, de också!

Det onekligen intressanta nu är att medan både skollärdare och målsmän ofta utgår ifrån, att 'vi lever i en annan tid', därmed menat sämre, för grovad, mindre disciplinerad, så visar alltså högst aktuella undersökningar att lärarna

röner uppskattning. Det kan inte gärna bero på att de nya kullarna pedagoger bara 'anpassat' sig.

Till problemen – smärre sådana visas också upp i SIA:s undersökning – hör bristande information om gymnasieskolan, att hälften av eleverna finner den högre utbildningen stressig och att de får för litet av stödundervisning. Ingenting av detta förefaller obotligt, och de som har att dra slutsatser av Örebro-utredningen måste kunna hitta vägar att klara av åtminstone en del av vanskligheterna.” ■

Mager

utbildningsbudget har vi fått, tycker *Gefle Dagblad* i en kommentar till utbildningsdelen av årets statsverksproposition. Tidningen säger:

”Den åttonde huvudtiteln är mager i år och skiljer sig i detta avseende inte i något avseende från föregångarna under senare år. Ett och annat guld-korn kan man dock vaska fram ur den grusbädd, som utgör huvudparten av huvudtiteln.

I det sysselsättningsprogram, som regeringen yxade till efter valet och som riksdagen antog i december ingick bl a ett belopp, som ställdes till skolväsendets förfogande. Statsrådet Zackrisson konstaterar, att några förslag från utredningen om skolans inre arbete (SIA) inte kan komma förrän tidigast nästa år. Han

föreslår därför att ett nytt anslag skall införas rubricerat ”Särskilda åtgärder på skolområdet”. 30 miljoner tillförs detta konto och användningsområdet avses i stort sett vara detsamma, som för de 15 miljoner, som anvisades i höstas – förstärkningar främst på grundskolans högstadium och främst i storstadsområdet.

Vill utbildningsministern med det nya anslaget ge en anvisning, att 30 miljoner kan vara en rimlig kostnadsram för de förbättringsförslag, som SIA kan väntas komma med? I så fall har uppenbarligen en sinnesförändring skett inom ledningen för utbildningsdepartementet – om det nu beror på personalskiftet eller har andra orsaker. SIA skulle egentligen föreslå förbättringar inom befintliga ramar – dvs närmast försöka omfördela anslagen så att de mer effektivt kan utnyttjas för att förstärka skolans inre arbete. Uppgiften måste från början ha tätt sig övermäktig och detta kanske nu också har blivit uppenbart för regeringen.”

”Intressant är också”, noterar *Gefle Dagblad*, ”att utbildningsministern vill gå hårdare fram när det gäller att minska intagningen till lärarhögskolorna än skolöverstyrelsen. Han föreslår att intagningen skärs ner när det gäller både ämnes- och klasslärarutbildningen. Det är kanske inga stora tal men ändå rätt mycket jämfört med SÖ:s förslag.” ■